

KULTUR & DEBATT

Kultur- og debattredaktør: **HILDE SANDVIK** tlf. 997 35 575 Nyhetsleder: **TONJE AURSLAND** tlf. 55 21 45 22 e-post: kultur@bt.no/debatt@bt.no

MOR OG DATTER: Karin Viard og Louane Emera i en scene fra «Familien Bélier».

FILM // Regissør Eric Lartigau fikk kjeft av enkelte døvegrupper da kinoaktuelle «Familien Bélier» hadde premiere i Frankrike.

Fikk kjeft av døve kinogjengere

FRANK JOHNSEN
frank.johnsen@bt.no

Erik Lartigau

– Skuespillerne og jeg turnerte overalt i Frankrike – viste filmen, diskuterte etterpå. De fleste visningene var for normalt hørende mennesker, med undertekster. Men vi hadde også egne visninger for døve. 95 prosent av dem elsket filmen og hvordan vi portretterte mennesker som ikke kan høre. Særlig fikk vi mange spørsmål fra unge, hørende gutter og jenter som er i samme posisjon som Paula i filmen, det å ha foreldre som begge er døve. Men det var også dem som gikk i strupen på oss, ler Lartigau og ler.

Kritiserte tegnspråket

Han peker særlig på en visning

i Toulouse – en by som, ifølge regissøren, er kjent for sine tøffe og politiske organisasjoner for og med døve.

– De var for det første skuffet over at jeg ikke brukte døve skuespillere i foreldrerollene. Det var en legitim innsigelse. Men et bevisst valg fra min side, for jeg ville jobbe med Karin Viard og François Damiens. Dette er skuespillere som er vant til å gå inn i kroppen til andre mennesker. Det er dette de kan. Og de jobbet knallhardt for å lære seg tegnene de må bruke i filmen.

– Hva var det andre de kritiserte?

Kassasuksess

– At tegnspråket ikke var korrekt. Det er med respekt å melde bare tull. Vi jobbet spesifikt med lærere på døveskoler, før, under og etter innspillingen. Og vi hadde mange testvisninger for

FOTO: FILMWEB

grupper med døve. Alt var kvalitetssikret før premieren. Men jeg har forstått at et ord kan ha fire ulike tegn. Ikke alle kan alle – det blir litt som med lokale dialekter, sier Lartigau til BT når vi møtes over en kaffe i Paris.

Den populære filmskaperen kan uansett le hele veien til banken. «Familien Bélier» ble en kjempesuksess i Frankrike, med over 7,5 millioner solgte kinobilletter. Nå kommer filmen til Bergen kino og SF Kino Sotra.

– Å spå en slik suksess er umulig. Det er så mange faktorer som spiller inn. Det merkelige er at pressen på forhånd annonserte dette som en suksessfilm, som i mitt hode var en rar ting å gjøre. Heldigvis var publikum enige, sier han.

Filmen handler om tenåringsjenta Paula, som har vokst opp på en gård med døve foreldre og hele tiden vært deres nødvendige

hjelper. En dag oppdager man at Paula har en fantastisk sangstemme – og hun blir meldt på en prestisjefull sangkonkurranse i Paris. Men hvordan kan hun følge en drøm som foreldrene hennes aldri kan forstå?

– Filmen er basert på en idé fra en jente som opplevde noe av det som skjer i filmen. Vi tok historien videre, jobbet med den i seks måneder, før vi var skyteklare. Jeg hadde ikke veldig mye erfaring med døve mennesker før filmen, men jeg hadde en kusine som var jevn gammel med meg. Hun var döv. Barn kan leke sammen, selv om de ikke forstår hverandres språk, så vi gjorde mye moro i barndommen. Men denne evnen avtar med årene. Og nå ser vi hverandre lite. Men jeg husker jo at hun ble litt isolert i sosiale sammenhenger.

– Gjorde du mye research?

– Jeg observerte en kultur-

gruppe for døve. Det var interessant. Døve er veldig direkte. De går ikke rundt grøten eller kaster vekk tiden – selv om de med det lett kan fornærme andre, sier Lartigau.

Stjerne i «The Voice»

Han brukte lang tid på å finne på jenta som skulle spille Paula. Til slutt var det TV-sendte «The Voice» som reddet ham.

– Kall det flaks. Jeg så egentlig etter en skuespillerinne som kunne synge – men endte opp med en sanger som ikke kunne spille, sier Lartigau og smiler.

– Jeg så sikkert 80 jenter for

Døve er veldig direkte. De går ikke rundt grøten eller kaster vekk tiden.

De kritiserte at tegnspråket ikke var korrekt. Det er med respekt å melde bare tull.

rollen. Den ene var perfekt. Men hun hadde den verste sangstemmen du kan tenke deg. Jeg vurderte å dubbe henne, men slo det fra meg. Jeg ville lage en mest mulig autentisk film. Noen foreslo at jeg skulle sjekke ut «The Voice». Så midt på natten, under en reprisesending, dukket Louane Emera opp. Jeg ble satt ut. Hun virket grasiøs og selvsikker, men hadde samtidig en veldig sårbarhet over seg. Jeg trodde hun skulle bryte sammen foran kamera. Louane var perfekt, sier regissøren.

– De opptrer som diktatorer

Lartigau har laget flere kinosuksesser, men hevder at det fremdeles er svært krevende å få finansiert filmer hjemlandet.

– Jeg har inntrykk av at dette er et problem overalt i Europa. Mange filmprodusenter og TV-selskaper var en lang periode kun interessert i prosjekter med berømte skuespillere. Selv om manusene ikke holdt mål. Det måtte gå galt. Mange av filmene floppet. Publikum er jo ikke dumme. De vil ikke betale for dritt. Nå har heldigvis manuset fått mye større prioritet igjen, selv om det fremdeles er vanskelig å få laget filmer som er litt utenfor boksen, som ikke følger tradisjonelle rammer.

– Hva er den største utfordringen?

– At så mange franske filmer i dag blir finansiert av TV-selskaper. Der opptrer sjefene ofte som diktatorer. De skal bestemme casting, at manuset tilpasses målgrupper, og så videre. Vi må få et klart skifte som gjør at filmskaperen får tilbake den fulle friheten. Da må vi ha andre finansieringskilder enn TV: Derfor er jeg glad for at strømmetjenester som Netflix, som et eksempel, åpner opp for nye måter å tenke på, sier Lartigau.

Tar Santelmann til California-festival

BERGEN: Tobias Santelmann og Kyrre Hellum diskuterer vanskelige spørsmål på Festplassen. FOTO: DUOFILM

Duofilm i Bergen skal til en prestisjetung festival i California med kortfilmen «Bror».

FRANK JOHNSEN
frank.johnsen@bt.no

– Norske filmfestivaler har ikke plukket opp «Bror» så langt. Vi merker mye større interesse utenlands, sier Marie Fuglestein i Duofilm.

Hollywood banker på

«Bror» ble spilt inn på Café Michelsen på Festplassen i februar 2013. Den handler om to brødre som møtes for å diskutere et vanskelig arveoppgjør.

Tobias Santelmann («Kon-Tiki», «Frikjent») og Kyrre Hellum («Lilyhammer», «Fatso») spiller brødrepåret.

– Temaet i filmen handler om moral og hvordan vi mennesker er villig til å snu på ting til vårt eget beste uten å se hvordan det kan skade de nærmeste rundt oss. Filmen er også en kommentar til Norsk helsevesen og hvor lett det har blitt for nyrike nordmenn å kjøpe seg helse-tjenester i utlandet, sier regissør Tommy Næss.

«Bror» var ferdigstilt i januar 2014, men det er først nå det er blitt skikkelig blest om filmen. I perioden 16.–22. juni skal den vises på Palm Springs Shortfest, en av få Oscar-kvalifiserende filmfestivaler i USA. Festivalen har lenge blitt sett på som et av de viktigste springbrett for unge filmregissører.

Mange Hollywood-stjerner har også sine regidebuter her, som Chiwetel Ejiofor, kjent fra Oscar-belønte «2 years a Slave». Han debuterte som regissør med «Columbite Tantalite» i 2014.

Norsk filminstitutt og Vestnorsk Filmsenter har gitt regissør Tommy Næss og Duo-produsentene Marie Fuglestein og Linda Bolstad full reisestøtte.

– Festivalen er i nærheten av Hollywood, så det er mange workshops å være med på, sier Fuglestein.

Duofilm spesialiserte seg tidligere på kortfilmer, som den populære «Haikeren» med Kristoffer Hivju på biltur i Åsane. Den er allerede vist på over 30 internasjonale festivaler.

Fremover blir det full fokus på TV-serier og spillefilmer. Blant annet fikk de nettopp co-produksjonsstøtte fra Sørfond til en ukrainsk spillefilm, «Luxembourg». Regissøren av den, Myroslav Slaboshpytskiy, hadde nylig døvefilmen «Stammen» på Bergen kino.

Ambisiøs TV-serie

– I Bergen jobber vi nå veldig konkret med å utvikle TV-serien «Professor Feynstein», en 3D animert serie rettet mot barn. Den tar for seg diverse fantastiske og vitenskapelige fakta formidlet på en humoristisk måte. Målet er at barn skal lære noe. For eksempel: Hvorfor faller ikke månen ned på jorden? Kevin Fosse hadde ideen til serien. Han skal også regissere, sier Fuglestein.

Navnet på TV-serien er en sammensetning av navnet til to av historiens største vitenskapsmenn: Albert Einstein og Richard Feynman.

– Vi brenner veldig for dette prosjektet, som i sin helhet skal gjøres i Bergen. Nå håper vi snart å ha en TV-kanal med på laget.